



مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی



الرحمن
علیه صاب

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مردی که جاودانه شد

نویسنده:

معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

ناشر چاپی:

اسوه - سازمان اوقاف و امور خیریه جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

| | |
|----|--|
| ۵ | فهرست |
| ۸ | مردی که جاودانه شد |
| ۸ | مشخصات کتاب |
| ۸ | اشاره |
| ۱۲ | سخن پیشین |
| ۱۴ | مردی که جاودانه شد |
| ۱۸ | ابعاد زندگی |
| ۱۸ | اشاره |
| ۲۰ | بعد دینی و اعتقادی |
| ۲۲ | انگیزه‌ی تأسیس بنیاد |
| ۲۳ | دوره‌ی اول |
| ۲۵ | دوره‌ی دوم |
| ۲۶ | چگونگی قرار گرفتن بنیاد البرز تحت پوشش سازمان اوقاف و امور خیریه |
| ۲۹ | دوره‌ی سوم |
| ۲۹ | اقدامات بنیاد طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ |
| ۳۱ | قسمتی از اقدامات بنیاد فرهنگی البرز طی ۵۰ سال گذشته |
| ۳۲ | دلایل اعطای جایزه‌ی البرز در قالب برگزاری همایش |
| ۳۳ | برگزاری همایش در دو مقطع استانی و ملی |
| ۳۴ | بعد اقتصادی |
| ۳۸ | بعد علمی |
| ۳۹ | بعد نظم و انضباط |
| ۳۹ | بعد خانوادگی |
| ۴۰ | بعد آینده‌نگری |
| ۴۲ | بعد کارآفرینی |

| | |
|----|--|
| ۴۲ | نوآوری و ابتکارات |
| ۴۳ | پشتکار و تلاش به نقل از مرحوم حسینعلی البرز |
| ۴۶ | حسینعلی البرز از دیدگاه دانشمندان و منتخبین علمی |
| ۴۶ | اشاره |
| ۴۷ | دکتر محمد علی مجتهدی |
| ۴۹ | دکتر علینقی عالی خانی |
| ۴۹ | دکتر جهانشاه صالح |
| ۵۰ | پرفسور رضا |
| ۵۲ | حسینعلی البرز در مطبوعات و رسانه های گروهی |
| ۵۲ | اشاره |
| ۵۳ | روزنامه اطلاعات/چاپ دهه ی ۴۰ |
| ۵۴ | روزنامه اطلاعات/چاپ دهه ی ۴۰ |
| ۵۷ | روزنامه اطلاعات / چاپ دهه ی ۴۰ |
| ۵۸ | صدا و سیما و مطبوعات/دهه ی ۴۰ |
| ۶۰ | حسینعلی البرز از دیدگاه شخصیت های علمی و فرهنگی در همایش های جایزه بنیاد البرز |
| ۶۰ | اشاره |
| ۶۲ | حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا محمدی |
| ۶۳ | حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا شرفخانی |
| ۶۴ | حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا شرفخانی |
| ۶۵ | مهی محقق |
| ۶۶ | حضرت آیت الله سلیمانی |
| ۶۷ | عبدالرضا عابد |
| ۶۷ | حسین حاجی بزرگی |
| ۶۸ | دکتر افشار |
| ۶۸ | آیت الله عبدالکریم عابدینی |
| ۶۹ | آقای دکتر سهراب پور |

۷۰ حسینعلی البرز از دیدگاه منتخبین جایزه البرز

۷۰ اشاره

۷۳ دیدگاه تعدادی از منتخبان جایزه البرز

۷۶ حسینعلی البرز پس از سال ها

۸۰ درباره مرکز

* مردی که جاودانه شد

ناشر، تهیه و تنظیم: مجتمع فرهنگی آموزشی معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

گردآوری: بنیاد فرهنگی البرز بازنویسی: نعیمه جلالی نژاد* ویراستار: مهدی صباغی* صفحه آرا: ح. شاملو*

نوبت چاپ: اول پاییز 1396 شمارگان: 5000 نسخه* قیمت: 5000 تومان* غیرقابل فروش/اهدایی*

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و انتشارات اوقاف

*نشانی مجتمع: قم، بلوار 15 خرداد، جنب امامزاده شاه سید علی،

مجتمع فرهنگی آموزشی معاونت فرهنگی اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه*

نشانی: تهران، خیابان نوفل لوشاتو، سازمان اوقاف و امور خیریه، معاونت فرهنگی و اجتماعی

تلفن: 025- 38187156

سایت سازمان: WWW.0ghaf.ir

سایت معاونت: WWW.mfso.ir

سایت مجتمع: www.mfpo.ir

سازمان اوقاف و امور خیریه معاونت فرهنگی و اجتماعی

ص: 1

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: 2

فهرست

- ۵ سخن پیشین
- ۷ مردی که جاودانه شد
- ۱۱ ابعاد زندگی
- ۳۹ حسینعلی البرز از دیدگاه دانشمندان و منتخبین علمی
- ۴۵ حسینعلی البرز در مطبوعات و رسانه‌های گروهی
- ۵۳ حسینعلی البرز از دیدگاه شخصیت‌های علمی و فرهنگی در همایش‌های جایزه بنیاد البرز
- ۶۳ حسینعلی البرز از دیدگاه منتخبین جایزه البرز
- ۶۹ حسینعلی البرز پس از سال‌ها

تقدیم به: روح بلند و شخصیت برتر علمی و فرهنگی و نیت والای مرحوم حسینعلی البرز، مؤسس موقوفه ی بنیاد فرهنگی البرز
پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم: «مَنْ سَنَّ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرٌ مِنْ عَمَلِ لَهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقِصَ مِنْ أُجْرِهِمْ شَيْءٌ.»
هرکس سنت نیکویی را بنا نهد، اجری برابر اجر همه ی عمل کنندگان به آن تا روز قیامت برای اوست بدون این که از اجر آنان کم شود.

(الکافی، جلد 9، ص 9)

ص: 4

وقف، سنت حسنه ای است که از اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) برای ما به یادگار مانده است. در اهمیت و ضرورت این سنت نیکو، تاکنون سخنان بسیاری شنیده ایم؛ اما نکته ی مهم این است که خیرین باید به نیازهای امروز و فردای جامعه واقف باشند و اموال خود را بر مبنای آن وقف کنند تا در رشد و تعالی جامعه ی خود، تأثیرگذار باشند.

مرحوم حسینعلی البرز در سال 1342 با دوراندیشی و آینده نگری توانست نیازهای آن روز و فردای جامعه ی ایران را به خوبی درک کند و اموال خود را برای کمک به اشاعه ی فرهنگ و توسعه ی علمی کشور وقف نماید.

وقتی اساتید، نخبگان و شخصیت های علمی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بر اهمیت توجه به تولید علم سفارش می کنند و تنها راه سعادت و تعالی جامعه و استقلال کشور را در استقلال علمی و فرهنگی می دانند، اهمیت نیت مرحوم البرز

بیشتر از هر زمان دیگر آشکار می شود. مقام معظم رهبری بارها در پیامها و سخنرانی های خود فرموده اند: «گفتمان پایه ای کشور، باید پیشرفت علم و فناوری باشد.»

در این مجموعه سعی شده است ضمن معرفی مرحوم البرز - مؤسس و بنیانگذار بنیاد فرهنگی البرز - و بازگویی اقدامات ایشان، شمه ای از نظرات علما، اندیشمندان و بزرگان علمی و فرهنگی کشور را در خصوص ابعاد شخصیت و نیت والای مرحوم حسینعلی البرز - بدون دخل و تصرف در محتوا - در اختیار عموم قرار دهیم تا قدمی در اشاعه ی ترویج علم و دانش و فرهنگ مقدس وقف، به خصوص وقف علمی، برداشته باشیم.

امید است این بنیاد در پیشبرد اهداف واقف، یعنی حمایت و تشویق از دانشمندان، پژوهندگان و دانش آموختگان موفق باشد و در سال های آینده ناظر نقش مؤثر بنیاد البرز به منظور این خدمت علمی و فرهنگی باشیم.

ص: 6

حسینعلی البرز، فرزند مرتضی البرز آشتیانی (ضیاءالدوله) در سال 1285 شمسی در تهران (خیابان جمهوری اسلامی فعلی) و در یک خانوادگی خوش نام متولد شد.

وی در دوسالگی مادرش را از دست داد و در هفت سالگی وارد مدرسه ی قزاقخانه شد که در آن زمان روسها تأسیس کرده بودند و بدین ترتیب با زبان روسی آشنا گردید.

فارغ التحصیلان مدرسه ی قزاقخانه، می بایستی به خدمت ارتش در می آمدند و از آن جا که ایشان تمایلی به ورود در ارتش نداشت، با رضایت پدر تغییر رشته داد و وارد کالج البرز شد و در آن جا با بهره مندی از هوش سرشار و استعداد بالا، خیلی زود توانست زبان انگلیسی را فرا بگیرد.

یکی از استادان زبان انگلیسی، که ریاست کالج را نیز به عهده داشت، به نام دکتر سموئیل جردن، با سخت کوشی و رفتار گفتاری مؤدبانه، تأثیر فراوانی بر زندگی مرحوم البرز گذاشت و ایشان در خاطرات و مثال هایش بسیار از ایشان یاد می کرد و کتابخانه ی دکتر جردن را به یاد ایشان تأسیس نمود.

در سال 1304 شمسی با اخذ دیپلم از کالج البرز، فارغ التحصیل گردید

و به دلیل تسلط بر زبان انگلیسی، به عنوان مترجم وارد وزارت مالیه (دارایی فعلی) شد.

پس از مدتی به سبب بیماری برونشیت و تجویز پزشک به خوزستان رفت؛ اما خواسته های نامشروع خوانین محل دربارهی شیوه ی پرداخت مالیات ، او را از خدمت در وزارت دارایی منصرف ساخت؛ به همین دلیل به تهران بازگشت و پس از مدتی در وزارت عدلیه به عنوان منشی شعبه ی اول استخدام شد.

در سال 1310 بنا بر درخواست پدر، که آرزو داشت تنها پسرش را در لباس دامادی ببیند، با خانمی فهمیده و خداشناس به نام فخرالزمان ازدواج کرد و حاصل این ازدواج، سه فرزند دختر به نام ودیعه، طلیعه و منیژه بود که آنان نیز افرادی خیرودارای تحصیلات عالیه بودند، به طوری که بارها مرحوم البرز از فرزندان خود با افتخار یاد می کرد.

وی در سال 1342 تمام اموال خود را به منظور اعطای جایزه به دانش آموختگان سراسر کشور، اعطای کمک وام بدون بهره به دانش پژوهان و اعطای جایزه به صاحبان ابتکار و ابداع، وقف کرد.

ص: 9

در سال 1356 جایزه ی حسن تحصیل را به مبلغ یک میلیون و پانصد هزار ریال به دانشجویان و نخبگان اعطا کرد و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در سال 57، از کانادا نامه ای به امام خمینی رحمه الله علیه نوشت و تمام موقوفات خود را به ایشان واگذار کرد.

او در روز 26 مهر سال 1377 به علت کهولت سن و بیماری، دار فانی را وداع گفت و نامی نیک و آثاری جاویدان از خود بر جای گذاشت.

حسینعلی البرز از مردان بزرگی است که در زندگی، گوی سبقت را از دیگرانمی رباید واندوختههای حاصل از تلاش های دوران زندگی اش را در طبق اخلاص گذاشته و برای اشاعه فرهنگ علمی وقف می کند. هرچه زمان می گذرد، قدر خدمت او دانسته تر و ارزش عمل خیر و فرهنگ دوستانه ی او آشکارتر می شود. گویی عشق و علاقه ی او با روح پژوهندگان علم و دانش و رهپویان دانایی و بینش عجیب شده بود. به دانشجو عشق می ورزید و به دانش آموز احترام می گذاشت. معلم را معمار جامعه می دانست و می خواست این معمار، سربلند و سرافراز و بی نیاز باشد. مخترع، مبتکر، مکتشف و صاحبان فکر و اندیشه را به حد جان دوست می داشت و برای شان احترام قائل بود.

ص: 10

زندگی حسینعلی البرز سراسرتلاش و موفقیت بود که می توان آن را به بعدهای مختلفی تقسیم کرد؛ از جمله:

* بعد دینی و اعتقادی،

* اقتصادی،

* علمی،

* کارآفرینی،

* خانوادگی،

* آینده نگری،

* نظم و انضباطی

* نوآوری و ابتکارات...

ص: 12

الف- اقدامات خیرخواهانه قبل از تأسیس (1324 تا 1341)

1. اهدای یک دستگاه بیمارستان سیار مجهز به اتاق عمل و چشم پزشکی با مشارکت فرزندان خود به جمعیت هلال احمر فعلی؛
2. احداث سالن انتظار بیماران در بیمارستان امام خمینی فعلی؛
3. اهدای چندین دستگاه تولید برق به بیمارستان ها به منظور جلوگیری از توقف در عمل جراحی؛
4. اهدای کلیهی تجهیزات اتاق عمل بیمارستان امیراعلم؛
5. اهدای تعدادی تخت بیمارستانی و پتو به بیمارستان امام خمینی فعلی؛
6. اهدای وسایل کامل جراحی فک و صورت به دانشکده ی پزشکی دانشگاه تهران؛
7. اهدای پتو به زلزله زدگان لار در استان فارس؛
8. کمک نقدی و اهدای لباس به بیماران و دانش آموزان بی بضاعت؛
9. ساخت و اهدای مدرسه و آب انبار در سوهانک و شادآباد تهران.

ب- اقدامات خیرخواهانه بعد از تأسیس (1345 تا 1355)

مرحوم البرز علی رغم وقف تمام اموال شخصی اش چنانچه متوجه می شد جایی نیازمند کمک است پیش قدم می شد و از درآمد شخصی خود، این اقدام خیرانه را انجام می داد. برخی از اقدامات شایان ایشان از سال 1345 تا 1355 عبارت اند از:

1. کمک به سیل زدگان پاکستان؛

2. کمک به گرسنگان آفریقا؛

3. پرداخت هزینه ی ساخت کتابخانه در مدرسه البرز فعلی و دانشگاه امیرکبیر؛

4. پرداخت کمک هزینه ی تحصیلی به دانش آموزان ایرانی در کشور عراق؛

5. بورس تحصیلی دو کودک استثنایی از ابتدای تحصیل تا انتها.

ج- سایر اقدامات

1. وقف جسد خود برای کالبدشکافی به دانشگاه تهران؛

2. وصیت به منع هرگونه هزینه توسط بنیاد برای برگزاری مراسم یادبود خودشان؛

ص: 14

3. زندگی در یک اتاق واقع در هتل ایرانشهر بعد از وقف اموال.

د- تأسیس بنیاد فرهنگی البرز

بنیاد فرهنگی البرز در سال 1342 با سرمایه و همت مرد نیک سیرت و خیراندیش مرحوم حسینعلی البرز تأسیس شد.

انگیزه ی تأسیس بنیاد

از آن جا که اقدامات خیرخواهانه ی پراکنده نمیتوانست حس نوع دوستی او را اکتفا کند، اقدام ماندگاری انجام داد.

شبی که فردای آن می بایست عازم سفر مکه معظمه می شد، تب شدیدی کرد تا جایی که به عالم خلسه فرورفت؛ در عالم رویا مردی روحانی به ایشان گفت: «اگر می خواهی از این تب سوزان جان سالم به در ببری از سفر مکه منصرف شو و هزینه ی سفرو اندوخته ات را در مکانی متمرکز، برای آموزش فرزندان کشورت وقف کن تا زنده بمانی و رستگار شوی؛ چون کعبه در کنار تو است.»

ص: 15

مرحوم البرز بعد از دیدن این رويا از رفتن به سفر منصرف می شود و در خاطرات خود می نویسد: «با مشورت اساتید دانشگاه ها، حقوق دانان و سه دخترم که هر سه نفر آنان صاحب نظر در امور فرهنگی و تربیتی هستند، تصمیم گرفتم حاصل زحمات خود را وقف اشاعه ی فرهنگ علمی کشورم کنم و در بنیادی متمرکز سازمان.»

بنیاد فرهنگی البرز در تاریخ 24 اسفند 1342 با اختصاص مبلغ 10 میلیون ریال وجه نقد و با هدف اشاعه ی فرهنگ علمی کشور تأسیس و در اداره ی ثبت شرکت ها به شماره 622 ثبت شده است. اکنون 55 سال از تاریخ تأسیس این بنیاد می گذرد که می توان آن را به سه دوره تفکیک کرد:

دوره ی اول

این بنیاد از سال 1342 تا 1358 توسط خود مؤسس اداره می شد. در این دوره بنیاد از طریق کمک و اعطای وام دانشجویی بدون بهره به دانشجویان بی بضاعت و حائز رتبه ی برتر برای ادامه ی تحصیلات عالی در دانشگاه ها و دانش سراهای واقع در کشور و همچنین اعطای وام اشتغال به

ص: 16

کار فارغ التحصیلان دانشگاهی برای تهیه ی مقدمات وسایل و ابزارآلات کار تجلیل می نمود؛ اما با گذشت زمان و تحولاتی که در نظام آموزشی کشور به وجود آمد، اساسنامه توسط واقف در چند مرحله اصلاح گردید. در تاریخ اول شهریور سال 1356 اساسنامه بنیاد در 44 ماده، 15 تبصره و 22 بند، نهایی شد و به ثبت رسید. طبق اساسنامه هدف از تأسیس بنیاد اشاعه ی فرهنگ علمی کشور از طریق جایزه ای به نام جایزه ی بنیاد البرز می باشد که به شرح ذیل تحقق می یابد:

الف- اعطای جوایز به دانشمندان و پژوهندگان برگزیده ی ایرانی داخل یا خارج از کشور که در رشته های مختلف به کشف یا اختراعی دست یافته، یا موجب تسکین آلام بشری و رفاه زندگی انسانی و بالا رفتن حیثیت ایرانی در جامعه ی جهانی شوند (به تشخیص و معرفی مقامات مسئول و برابر آیین نامه ی مربوطه)؛ ب- اعطای جوایز سالانه به سپاهیان ممتاز (دانش، بهداشت و ترویج آبادانی) و سپاهیان ممتاز دین در سطح کشور با انتخاب و معرفی مقامات مسئول؛

ص: 17

ج- اعطای جوایز حسن تحصیل به دانش آموزان از بین رتبه های اول دوره راهنمایی، دبیرستان، هنرستان، انستیتو تکنولوژی و مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه ها در سراسر کشور، معرفی شده از طرف مراجع ذی صلاح، طبق آیین نامه ی مربوطه؛

د- اعطای جوایز به نوجوانان و نوباوگانی که از ابداع، نبوغ و استعداد خاصی برخوردار باشند با تشخیص مراجع ذی صلاح.

دوره ی دوم

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، مرحوم البرز طی نامه ای تولیت بنیاد را به امام خمینی رحمه الله علیه واگذار میکند و امام نیز سازمان اوقاف را موظف می کنند هیئت امنایی را که رأس آن یک روحانی قابل اعتماد باشد تعیین و معرفی نمایند. از سال 1359 به بعد بنیاد توسط مدیر عاملانی که توسط هیئت امنای منتخب تعیین و انتصاب شده اند اداره شده است. در این دوره نیز با توجه به اقتضای دهه ی 60 و 70 در اساسنامه بنیاد توسط مدیران عامل وقت تغییراتی صورت پذیرفته و اصلاحاتی در ماده 2

ص: 18

(هدف) ایجاد شده و براساس آن، خدمات شایان و چشمگیری در زمینه ی مدرسه سازی، کمک های بلاعوض و فعالیت های قرآنی، سمعی و بصری و ... در سطح کشور انجام گرفته است.

چگونگی فرار گرفتن بنیاد البرز تحت پوشش سازمان اوقاف و امور خیریه

مرحوم البرز بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، به دلیل انجام عمل جراحی و نقاهت پس از آن، در کانادا به سر می برد. وی طی نامه ای خطاب به امام خمینی رحمه الله علیه نوشت:

«حضور مبارک حضرت آیت الله روح الله خمینی مرجع تقلید شیعیان دامت برکاته، محترم به عرض می رساند در حالی که به علت عمل جراحی معده در تاریخ 7 اسفند 57 و گذراندن دوره نقاهت، حقیر نمی توانست از نزدیک شاهد تحولات و انقلاب مردم شریف ایران باشد با قلبی شکسته ولی امیدوار، از دور آرزوی موفقیت آن حضرت را در رهبری ملت ایران از درگاه احدیت صمیمانه خواستار است. در این دوران سالخوردگی دیگر

ص: 19

از اینجانب سعادت ادامه‌ی اداره‌ی امور بنیاد برنخواهد آمد، بدین وسیله تولیت موقوفات را از منقول و غیر منقول و وجوه نقدیه به عهده‌ی مقام منبع آن حضرت واگذار می‌نماید که هر نحو صلاح بدانند با در نظر گرفتن مواد اساسنامه و وقفنامه اقدام لازم را معمول فرمایند و یقین حاصل است که این اقدام خیردر درگاه احدیت بی‌اجر نخواهد ماند و با صدور دستور رسیدگی دقیق اطمینان راسخ دارد که زحمات شبانه‌روزی یک فرد مسلمان که جز عشق به وطن و اشاعه فرهنگ هدف دیگری نداشته و قسمت اعظم هستی خود را وقف این هدف مقدس ساخته به هدر نرفته باشد که از رهگذر در این آخر عمر با روحی شاد لبیک حق گوید.»

با تقدیم احترامات فائقه بنیانگذار بنیاد فرهنگی البرز

حسینعلی البرز 1358/1/24

حضرت امام خمینی رحمه الله علیه ذیل نامه موسس بنیاد چنین مرقوم فرمودند:

باسمه تعالی

«حضرت آقایان هیئت امناء اوقاف؛ هیئتی برای رسیدگی به مندرجات

ص: 20

وقف نامه مذکور در این ورقه تعیین نمایند. معلوم است، این هیئت مرکب از ائمه و معتمدین و یک نفر روحانی مورد اعتماد خواهد بود.»

والسلام علیکم

روح الله موسوی الخمینی

تصویر دست نوشته ی امام خمینی رحمه الله علیه که ذیل نامه ی مرحوم البرز مرقوم شد:

بسم الله
حضرات ائمه اربعین مبارک، ادرت
همیشه برابر سید عالم و همواره در
نام نه گزیده در راه مبارک
لم هیئت مرکب از ائمه و معتمدین
نفر در حال در چهار خواهد بود
روح الله

از سال 1390 به یمن 50 ساله شدن عمر بنیاد، که نیم قرن سابقه ی درخشان و مفید را گذرانده است، با تدبیر و درایت نماینده ی محترم ولی فقیه و ریاست سازمان اوقاف و امور خیریه و همچنین همکاری و همیاری مسئولان معاونت ها و ادارات سازمان اوقاف، در پی اجرای فرمان حضرت امام رحمه الله علیه در پی نوشت نامه مرحوم البرز مبنی بر عمل به نیت واقف، پس از بررسی و مطالعات زیاد به اساسنامه سال 1356 برگشته و براساس مفاد اساسنامه فوق چشم انداز برنامه ها و سازمان بنیاد را تدوین و کلیه ی بخش های خود را به روزرسانی نموده و در حد امکان سیستم اداری و اطلاع رسانی را مکانیزه کرده است.

اقدامات بنیاد طی سال های 1391 تا 1396

بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به دلیل شرایط موجود و جنگ تحمیلی اعطای جایزه بنیاد البرز به طور غریبانه به منتخبان اهداء می شد؛ اما در دوره ی معاصر با تدابیر حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج آقا محمدی (نماینده ولی فقیه و سرپرست سازمان اوقاف) طی سال 1391

تا 1396 اعطای جوایز بنیاد البرز به همراه برگزاری همایش انجام می گیرد.

حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا محمدی در همایش جایزه بنیاد البرز با توجه به تدابیر دوره‌ی معاصر چنین عنوان کردند:

«در گذشته، عواید و درآمد این موقوفه به شکل گمنام و غریبانه استفاده می شد؛ اما این سیاست اتخاذ شد که با اطلاع رسانی درباره‌ی اهدای جایزه بنیاد البرز، گامی برای تبلیغ فرهنگ وقف برداریم. اجرای نیت مرحوم حسینعلی البرز باید به صورت گسترده و با انجام تبلیغات صورت پذیرد تا با تجلیل از دانشمندان، طلاب، دانشجویان و دانش‌آموزان موجب تشویق جوانان شود. رواج سنت نیکوی وقف یکی از مواردی است که می تواند سعادت دنیوی و اخروی را در پی داشته باشد. هم اکنون بیش از هشت هزار متولی موقوفات مختلف در کشور وجود دارد که بدون تصدی‌گری اوقاف و امور خیریه موقوفات مختلف را اداره می کنند. به برکت نظام مقدس جمهوری اسلامی موقوفات در ایران اسلامی با توجه به نیاز جامعه در حال گسترش است و توسعه‌ی موقوفات براساس نیازهای موجود به یک فرهنگ عمومی تبدیل شده است.»

ص: 23

در طی این سال ها در همایش ملی در سالن همایش های صداوسیما و تالار وحدت برگزار گردید و تعداد شش همایش استانی در استان های گیلان، سیستان و بلوچستان (زاهدان - ایرانشهر) آذربایجان غربی، لرستان و استان قزوین برگزار شد.

در این همایش ها از 8 دانشمند برتر، 10 مخترع، 45 نفر از طلاب، 107 دانشجو و بیش از 649 نفر از دانش آموزان برتر کشور قدردانی شد و بیش از یک میلیارد و ششصد میلیون تومان جایزه ی بنیاد البرز به آنان اعطا شد.

قابل توجه اساتید و دانشجویان عزیز: برخی از مسئولان بلندپایه ی کشور تا سطح رئیس قوه، وزیر و... مفتخر به دریافت جایزه ی بنیاد البرز شده اند.

قسمتی از اقدامات بنیاد فرهنگی البرز طی 50 سال گذشته

اعطای وام اشتغال به کار دانشجویی بیش از پانصد نفر؛

اعطای وام شرافتی به بیش از شش هزار و پانصد نفر؛

اعطای جایزه ی بنیاد البرز به بیش از چهار هزار و پانصد نفر.

ص: 24

دلایل اعطای جایزه ی البرز در قالب برگزاری همایش

معرفی و قدردانی از مرحوم البرز به عنوان چهره ی ماندگار وقف علمی. این انسان شریف از زمان خود فراتر می زیسته به طوری که 55 سال پیش با آرزوی رشد علمی کشور از طریق ارزش گذاری به جوانان، تمام اموال خود را در این راه وقف نمود؛ ترویج فرهنگ غنی وقف، به خصوص وقف علمی در جامعه و تحقق فرمایشات مقام معظم رهبری مبنی بر اینکه «باید از طریق تشویق مردم به وقف و همچنین ادای صحیح حق واقف در مورد موقوفه اش، سنت وقف را بیش از پیش در جامعه ترویج کرد»؛

تشویق دانش آموختگان به تحصیل علم و دانش.

ص: 25

1. همایش ملی

محل برگزاری استان تهران / قدردانی از :

- دانشمندان،

- مخترعان،

- دانشجویان،

- طلاب علوم دینی سراسر کشور

2. استانی

از آن جا که حضور دانش آموزان در تهران با هزینه ی زیاد و با خطراتی همراه بوده، تصمیم گرفته شد تا هر ساله در یک یا دو استان، همایش به منظور قدردانی از دانش آموزان برگزار شود.

برابر آیین نامه های اعطای جایزه بنیاد البرز از بین افراد ممتاز و رتبه ی اول در سراسر کشور با در نظر گرفتن شرایط امکانات محیطی، آموزشی، مادی و... منتخبان از طریق وزارتخانه های محترم علوم و آموزش عالی، آموزش و پرورش، حوزه های علمیه و سازمان فنی و حرفه ای کشور معرفی و برگزیده شده اند.

ص: 26

البرز پس از پایان تحصیلات کالج به تکلیف پدر، در وزارت دادگستری مشغول خدمت شد؛ ولی از همان اول جوانی از پشت میزنشینی و چشم داشت به حقوق آخرماه بیزار بود؛ از این رو در سال 1310 یک باره از خدمات دولتی دست کشید و با دست خالی به کارهای آزاد پرداخت. وی در سال 1312 در اولین اقدام کار آزاد خود در یک مناقصه دولتی شرکت کرد (تهیه ی زنجیر به دور محوطه ی بانک ملی شعبه ی مرکزی واقع در خیابان فردوسی) و با یک ابتکار عمل خوب در طول چهار ماه دوندگی و تلاش شبانه روزی به همراه شریکش، مبلغ 2500 تومان سود نصیب شان شد که با سهم خودش از این مبلغ، مغازه ای در خیابان فردوسی خرید. بعدها این مغازه مقدمات تجارت او را با کشور آلمان فراهم آورد.

او با کار شبانه روزی و تلاش طاقت فرسا در مدت سه سال دارای یازده نمایندگی (راديو، موتورسیکلت، دوچرخه، گرامافون، صفحه و...) از کارخانجات آلمان شد و به این ترتیب توانست ثروت نسبتاً سرشاری بیندوزد.

اما ناگهان تصمیم گرفت تمام ثروت و دارایی خود را برای ایجاد موسسه‌ی خیریه بزرگ و واحدی وقف کند و کلیه‌ی کارهای خیر خود را در آن متمرکز نماید و به این منظور هفت میلیون تومان پول نقد خود را به این کار اختصاص داد و ساختمان هفت طبقه‌ی ای را به نام بنیاد خرید تا بتواند از مال الاجاره‌ی آن کارهای بنیاد را بگرداند و از این طریق به اشاعه‌ی فرهنگ علمی کشور بپردازد. امروزه این بنیاد بیش از 380 واحد تجاری، اداری، آموزشی و خدماتی دارد.

جالب‌ترین تصمیم البرز، محروم کردن خود از ثروت خودش است. او در ماده 10 اساسنامه‌ی بنیاد خود نوشته است: «مؤسس، مادام‌الحیات از برداشت هرگونه وجهی به عنوان حقوق، پاداش، خرج سفر و غیره محروم است؛ ولی اعضای هیئت امنای بنیاد به تناسب کار و لیاقت خود استحقاق برداشت مبلغی را دارند.» وی در ماده 45 گفته است: «بنیاد چه در زمان حیات وی و چه بعد از فوت او قابل انحلال نخواهد بود؛ ولی در صورت حوادث غیر مترقبه، کلیه‌ی دارایی آن - اعم از منقول و غیر منقول - با نظر مجمع عمومی، که یکی از اعضای آن دادستان کل دیوان عالی کشور

است، به یکی از مؤسسات خیریه با حسن شهرت به وزارت آموزش و پرورش واگذار خواهد شد.»

فرزندان البرز هم مانند خودش دارای علوطبع هستند؛ زیرا از حق خود گذشته و برای کمک به پدر، هر یک قسمتی از امور را عهده دار شده اند.

هتل لوزان از طرف دختران موسس به این بنیاد بخشیده شده است و درآمد آن برای پیشرفت کارهای بنیاد مصرف می شود. البرز در آیین نامه خود به صراحت یادآور شده است: «به هیچ وجه از هیچ مقام و هیچ مرکزی توقع هیچ نوع کمکی اعم از نقدی یا غیرنقدی ندارد و بعد از او هم هیچ یک از اداره کنندگان آن حقی ندارند تا کمک اشخاص را قبول کنند، مگر خود دانشجویانی که در آن وقت دارای مقام و منصبی شده اند.»

حسینعلی البرز در خاطرات خود نقل می کند: «سرمایه ای که در بنیاد فرهنگی البرز متمرکز شده است، حاصل کوشش های شبانه روزی مناست که سی سال سرسختانه و امیدوار مرا به دنبال خود کشید. چهل سال پیش بی آنکه از ارث و میراثی برخوردار شده باشم و کمترین کمکی از کس یا مقامی به من شده باشد و دیناری دستمایه داشته باشم کارم را در شغل آزاد

ص: 29

آغاز کردم. شور و اشتیاق فراوان داشتم؛ ولی دانستم که در این زمان تنها یک انسان دینامیک و پرتحرک می تواند در جامعه پیشرو جبهه و جایگاه اجتماعی و اقتصادی خود را بازشناسد و به حرکت ادامه دهد. می دانستم که مشاغل دولتی و پشت میزنشینی نمی تواند من را به هدف بزرگی که دارم برساند و با دست تهی ایمانم این بود که در شغل آزاد اجتماعی بهتر می توانم در زمینه های اجتماعی و اقتصادی مفید باشم و به آرزویم برسم.

به ویژه آنکه می دیدم پدرم که به فرزندى او افتخار می کنم 53 سال در بهترین مشاغل دولتی خدمت کرده بود و نظر به پاکدامنی، علو طبع و نوع دوستی برای من و خواهرانم جز نامی نیک دیناری به ارث نگذاشت. پیشرفت من در کارهای آزاد در جهت خواستن و توانستن بود. من می خواستم می طلبیدم و با همه توانایی و بهره برداری از نیروی فکری و اتکا به نفس به دنبال این خواسته و طلب رفتم.

من زندگی خود را از هیچ شروع کرده ام و حالا هم می خواهم با هیچ تمام کنم. باید این را بگویم که من خود را بالاترین آدم می دانم که توانسته ام به خوش بختی برسم - خوش بختی من پولم نیست بلکه زندگی ام است. یک

آدم خوش بخت باید از خانواده اش اولین لذت خوش بختی را به دست بیاورد و من این را پیدا کرده ام. من دو دختر دارم که یکی از آنان هم اکنون در دانشگاه توکیو سمت استادی در قسمت فیزیوتراپی دارد و متخصص فلج کودکان است و دختر کوچکترم، فوق لیسانس در رشته ی تعلیم و تربیت می باشد و هر دو ی آنان از کسانی هستند که در به کار انداختن این سازمان نقش مهمی داشته اند. خوشحالم که توانسته ام تا به حال بسیاری از ناامیدی هایی را که در قلب بعضی از جوانان وطنم وجود دارد با فراهم آوردن وسایل لازم برای تحصیل و تعالی آنان، از میان بردارم و از این حیث کمال لذت را می برم.»

بعد علمی

* مسلط به دوزبان روسی و انگلیسی؛

* تحصیل در کالج البرز؛

* عضو اولین هیئت امنای دانشگاه شریف؛

* ارتباط مستمر با دانشگاه ها و سفارت خانه های ایران در کشورهای مختلف جهان.

ص: 31

بعد نظم و انضباط

اصول پنجگانه ی اداره ی بنیاد براساس اساسنامه:

1. اصل درآمد
2. اصل مدیریت
3. اصل هزینه
4. اصل توسعه و بهره وری
5. اصل تعامل و ارتباط

بعد خانوادگی

1. دارای سه فرزند دختر (یکی از فرزندان در زمان زندگی حسینعلی البرز فوت می کند)؛
2. دو فرزند دختر ایشان دارای تحصیلات عالی و از اساتید دانشگاه هستند؛
3. تالیف چند کتاب در موضوعات مختلف توسط دخترانش؛
4. همسر ایشان (فخرالزمان) از خیرین بودند و کمک هایی به زلزله زدگان

ص: 32

بویین زهرا و کمک مالی به منظور ساخت یک مدرسه در آن جا داشتند.

حسینعلی البرز نقل می کند: «برای برخی این توهم پیش آمده که من با نهادن همه ی هستی خود در بنیاد فرهنگی، فرزندانم را از ارث محروم نمودم؛ اما من ارث با ارزش تری برای آنان باقی گذاشتم «دانش و انسانیت». دانش را آنان در پناه کوشش های شبانه روزی خود به دست آوردند و انسانیت را از دامن مادری با تقوا و نیک سرشت آموختند. مهم این جاست که خود فرزندان من با پرورش صحیح خود احساس کردند که هیچ نیازی به میراث من ندارند. آنها نه تنها به من نیاز ندارند بلکه آنچه را هم من به عنوان جایزه ی حسن تحصیل سال ها پیش به آنها بخشیده بودم و ارزش فعلی آن بیش از بیست میلیون ریال است به میل خود با همان نیتی که داشتم و دارم وقف هدف بنیاد نمودند و این براستی باعث سرفرازی من است. تصمیم گرفتم این ثروت را به جای آنکه در اختیار بازماندگان خویش قرار دهم، آنها را تماما در اختیار فرزندان وطن که آنان را نیز فرزندان خود می دانم قرار دهم تا به نحو شایسته تری به مصرف برسد.

بعد آینده نگری

1. مخالفت در ساخت دانشگاه صنعتی شریف در تهران و انتقال آن به اصفهان به دلایل ذیل:

ص: 33

* وجود کارخانه ی ذوب آهن در اصفهان؛

* وجود ترافیک تهران؛

* وجود آلودگی در تهران؛

2. تهیه ی اساسنامه ی کامل مدون به منظور اداره ی بنیاد؛

3. منع دریافت هرگونه کمک مالی و غیرمالی از اشخاص حقیقی و حقوقی برای مصون ماندن بنیاد در حوادث مختلف.

4. وقف علمی با توجه به نیاز امروز کشور؛

5. منع بنیاد در انتخاب منتخبین دریافت جایزه ی البرز؛

ص: 34

بعد کارآفرینی

بیش از سه هزار نفر به صورت مستقیم و غیرمستقیم مشغول به کار هستند.

نوآوری و ابتکارات

1. جزو پنجاه نفر فعال اقتصادی برتر، در یکصد و پنجاه سال اخیر ایران؛
2. مبتکر جایزه ی نوبل ایرانی جایزه ی بنیاد البرز کوچک تر از جایزه ی نوبل با هدف همپای آن به عنوان چشم انداز؛
3. مبتکر وام اشتغال به کار دانشجویی؛
4. مبتکر وقف علمی کشور در ابعاد جهانی؛
5. مبتکر وام شرافتی؛
6. مبتکر کلام (آگهی های تبلیغاتی) در ایران.

ص: 35

پشتکار و تلاش به نقل از مرحوم حسینعلی البرز

- * از پول برنده شدن مناقصه ی بانک ملی مغازه خریدم و از صبح تا شام در آن مغازه جان می‌کندم؛
- * بعد از سه سال، یازده نمایندگی داشتم. نمایندگی رادیو، دوچرخه، موتور سیکلت، ماشین های صنعتی و...؛
- * اولین کسی بودم که در ایران رکلام ساختم؛
- * اولین کسی بودم که دستگاه های متحرک پشت ویتترین را در ایران ابداع کردم؛
- * در جاده ی شمیران برای تبلیغ کالا برای اولین بار تابلو نصب کردم؛
- * رفتارم با مردم طوری بود که وقتی مشتری می آمد دست خالی از دکه من خارج نمی شد؛
- * من با نیروی ایمان، قوت اراده و اتکای به نفس به میلیون ها تومان ثروت دست یافتم؛

* هرگز به یاد ندارم آفتاب زده لباس پوشیده از خانه خارج نشده باشم؛

* تمام ثروت و هستی خود را وقف بنیاد فرهنگی البرز نمودم؛

* ثروت من برای نابغه های ایران است؛

* حالا دیگر خودم هستم و لباس ها و اتومبیل و اتاقم. خانه ی شخصی ام را هم فروختم و روی این کار گذاشتم و منتی هم سر اجتماع ندارم؛

* من این کار را دوست دارم و عاشق آنم یک شاهی از سرمایه بنیاد دیگر مال من نیست؛ * من زندگی خود را با هیچ شروع کردم و حالا هم می خواهم با هیچ تمام کنم.

ص: 37

- بی نیازی حسینعلی البرز و نفرتش از تکدی و اعانه جویی تا این حد است که در اساسنامه خود قید نموده است که بنیاد به هیچ وجه حق ندارد از هیچ شخص حقیقی یا حقوقی و هیچ دستگاه دولتی به هر صورت که فرض شود، وجه یا مالی به منظور ازدیاد سرمایه بنیاد دریافت کند.

آقای البرز، ثروت بزرگ و سلامتی خویش را در این راه فدا ساخته و خود در نهایت وارستگی به یک زندگی بسیار ساده اکتفا کرده است. نیت پاک و صفای قلب این نیکوکار از یک روح انسانی سرچشمه گرفته است.

آشنایی من با آقای البرز اتفاقی بود. به حسن نیت ایشان وقتی بیشتر پی بردم که بورس تحصیلی دانشجویان و کتابخانه ی جردن را تقبل نمودند و این کاری بود درخور ستایش و حق شناسی و سپاسگزاری شاگرد از مربی و استاد خویش.

حسن نیت و عشق و علاقه‌ی ایشان و پیشرفت و فرهنگشان مرا به شدت تحت تأثیر قرار داد. در روزگار ما این گونه از خودگذشتگان انگشت شمارند، پس باید با حقیقت کار او آشنا شویم.

این مرد خودساخته، به عشق خدمت به نسل جوان زنده است. آقای البرز مردی است که از پای نمی‌نشیند و طالب کمال و غایت متکامل است؛ پیوسته چون پدری دلسوز و علاقه‌مند و حتی دلسوزتر از برخی پدران این عصر، مرتب از وضع تحصیلی دانشجویان سراسر کشور جويا می‌شود. او دانشجویان را فرزند خویش می‌داند و می‌خواهد از دانشجوی یک انسان کامل و ارزنده برای جامعه بسازد.

در قبال از خودگذشتگی‌هایش از جامعه هیچ نمی‌خواهد؛ نه نام نه مقام و نه کمک مادی، بلکه طالب کمک معنوی است. چنین وارسته‌ی آزاداندیشی را چگونه ثنا توان کرد؟!

ص: 41

دکتر علینقی عالی خانی

رئیس وقت دانشگاه تهران

-حسینعلی البرز از افراد نادری است که برای جلوگیری از تباهی استعدادها قد برافراشته است. البرز تمام ثروت و امکانات زندگی خود را برای این هدف وقف کرده تا دانش آموزان، دانشجویان و دانش پژوهانی را که از استعداد فطری برخوردارند، ولی برای نمایاندن آن به کمک مادی نیازمندند، حتی المقدور یاری کند تا جامعه ی ایران بتواند از ثروت بالقوه ای که در نهاد آن گذاشته شده، بهره شایسته تری ببرد.

دکتر جهانشاه صالح

رئیس سابق دانشگاه تهران

- حسینعلی البرز - دوست دیرین من - حاصل سعی و کوشش زندگانی خود را قریه الی الله در اختیار جامعه می گذارد. یقین دارم این اقدام پسندیده برای خاندان البرز، سالیان دراز دعای خیردربرخواهد داشت. خوش آن کسی که پس از وی حدیث خیر کند که جز حدیث خیر نمی ماند از بنی آدم.

ص: 42

رییس دانشگاه صنعتی شریف سال 1347

- در اواخر سال 1346 که سرپرستی امور دانشگاه صنعتی شریف به اینجانب محول گردید، با جناب آقای حسینعلی البرز آشنا شدم. بزرگواری ایشان در امور خیریه و به خصوص در پرداخت هزینه ی تحصیل عده ای از دانشجویان کشور، تحسین مرا جلب کرد. امیدوارم نیکوکاری های فرهنگی ایشان سرمشق هموطنان متمکن قرار گیرد.

ص: 43

مطلبی با عنوان «مردی تنها در برابر صفر و بی نهایت!»

- جایی که زالوهای اجتماع با مکیدن خون آدمها از پیکر آن ها بالا می روند. جایی که پول به منزله ی عدم توجه به افراد ضعیف اجتماع است، این قصه که در وهله ی اول به افسانه بیشتر شباهت دارد بسیار شیرین است و تلخ...

قصه ی مرد ثروتمندی که با همهی پول هایش اکنون هیچ ندارد و در عصری که همه کس را در سر ادعای پوچی است و در قید و بند سیاست بازی ها و درگیرودار رفتن و آمدنهای حال و آینده ی خویش را گم کرده اند، به مثابه نقطه روشنی از قلب جامعه هویدا گشته است.

قصه ی مردی با علو طبعش.

آیا شما می توانید باور کنید؟ اگر قبول ندارید این مرثیه ی خوش بختی را بخوانید که ما آن را دیدیم و شنیدیم، در این جا ما قصه از مردی داریم که ثروت و همه ی زندگی اش را برای بزرگداشت و بهداشت جامعه و وطنش گذاشته است. مردی به نام حسینعلی البرز که نامش خیلی کم توانسته

پرده های گوش شما را تکان بدهد؛ چون تاکنون صدایش را برای شهرت بلند نکرده و گفته است من کیستم!
او با همه ی ثروت و مکننش اکنون در مقابل صفر است و با همه ی فقرش چون درویشی پاک و متقی به زندگی ادامه می دهد.

روزنامه اطلاعات/چاپ دهه ی 40

مطلبی با عنوان «قارون بی پول ما»

- امروز زندگی البرز، تنها یک ماشین است و یک اتاق با وسایل لازم و لباسی که تنش می کند.

می گفت اگر دکترها اجازه داده بودند حتی ماشینش را می فروخت و به کمک های خود اختصاص می داد. او در ابتدا هیچ نداشت و اکنون با اینکه بازهم هیچ چیزی ندارد مع الوصف همه چیز دارد.

وجدانش از این راضی است که مانند قارون های زمان نیست که برای اجرای مقاصد خود حتی دستگاه های دولتی را هم وسیله قرار می دهند و خیال می کنند تا دنیا، دنیا است زنده خواهند بود.

ص: 47

مصاحبه با آقای البرز

- آقای البرز از سال ها پیش وقتی ثروتش روی هم انباشه شد، به صورت پراکنده به کارهای خیریه پرداخت و کلیه ی کارهای خود را در بنیاد فرهنگی البرز متمرکز ساخت و تمام ثروتش را طی اسناد رسمی به این بنیاد سپرد تا صرف بورس های تحصیلی دانشجویان شود. این بنیاد در سراسر کشور به دانشجویان مستعد و بی بضاعت وام های بدون سود و طولی مدت می دهد تا بتوانند تحصیلات عالی ی خود را به پایان برسانند. عبادت را فقط در خدمت به خلق دانست و از همه چیز صرف نظر کرد.

او می گوید: «خودم هستم و لباس ها و اتومبیل و اتاقم. خانه ی شخصیم را هم فروختم و روی این کار گذاشتم. منتهی هم سراجتماع ندارم. من این کار را دوست دارم، عاشق آنم، یک شاهی از سرمایه ی بنیاد مال من نیست. ثروت من مال نابغه های ایران است. ما میان برخی از دانشجویان که

ص: 48

استطاعت مالی ندارند انیشتین ها داریم. باید این ها را پرورش داد کسانی مانند محمد زکریای رازی که در کوچه ها عود می نواخت و آقای طب جهان شد، توماس ادیسون که پادشاه الکتریسیته لقب گرفته است. اینها همه از طریق کمک هزینه ی تحصیلی به جایی رسیده اند وگرنه هیچ می شدند.

من در دوران زندگی خود بارها با استعدادهای ناشکفته روبه رو گردیدم و دریافته ام که چگونه عدم تمکن مالی باعث می شود این غنچه های نارس در بهار زندگی دست خوش تاراج خزان شوند؛ لذا تمام هستی خود را سرمایه ی بنیاد فرهنگی البرز قرار دادم و از کمک های مالی این بنیاد، دانشجویان مستعد ایرانی کشور استفاده می کنند. بنیاد، مسائل مالی این استعدادهای شگرف را در حد خود حل می کند. لیکن باید برای حل مشکلات روحی آنها هم چاره ای اندیشید و این از وظایف دولت است.

من زندگی خود را با هیچ شروع کردم و حالا هم می خواهم با هیچ تمام کنم.»

ص: 49

- حسینعلی البرز صرف نظر از آن که هفت میلیون تومان پول نقد خود را به جای خریدن ویلاهای باشکوه در سوئیس و کالفرنیا یا دایر کردن مؤسسات انتفاعی و غیره، وقف مردم و دانشجویان وطن خویش کرده، جسم خود را نیز در اختیار دانشگاه تهران گذاشته است تا بعد از مرگ مورد استفاده ی علمی دانشجویان طب قرار گیرد.

البرز می گوید: «به علت آنکه چندین سال پیش پزشکان یک عارضه ی کلیوی و قلبی در وجودم تشخیص دادند، تصمیم گرفتم کالبدم را پس از مرگ در اختیار دانشکده پزشکی تهران قرار دهم و نه تنها پشیمان نیستم بلکه افتخار میکنم که تمام وجود و دارایی و هستی ام را در راه همנוعان و علم و دانش گذاشته ام.»

ص: 50

در پاسخ به سوال خبرنگاران

- سرمایه ی من از مردم و وطنم به دست آمده بود و از قدرت مردم به قدرت مالی رسیده بودم؛ بنابراین درصدد راهی برآمدم تا دینم را به مردم و وطنم ادا کنم. در آغاز به طور پراکنده به خدمات خیریه پرداختم بعد دریافتم که امر پراکنده نتایج مطلوب آن طور که آرزوی من بود نخواهد داشت و خدمت اگر بریک شالوده اساسی قرار گیرد، مفیدتر است، به ویژه اگر در امر فرهنگی باشد که زیربنای پیشرفت هر جامعه است. این بود که درصدد تأسیس بنیاد فرهنگی البرز با هیئت نظارت مرکب از مرجع تقلید شیعیان در قم، رئیس دیوان عالی کشور، رئیس دانشگاه تهران، رئیس انجمن شهر تهران و رئیس سازمان اوقاف برآمدم.

ص: 51

هدف اصلی مؤسس بنیاد از پرداخت وام به دانش‌آموختگان چیست؟

هدف اصلی از این کمک سرمایه، اجتناب دانش‌آموختگان از پشت میز نشینی و گرایش آنان به مشاغل آزاد و تا حدودی که امکانات مالی بنیاد اجازه می‌دهد، جلوگیری از فرار سرمایه‌های علمی افراد تحصیل کرده به خارج از کشور است و اگر این فارغ‌التحصیلان در خلال مدت دریافت وام، موفق به کشف یا اختراع یا ابتکاری گردند که به گواهی مقامات علمی کشور ارزنده و مفید به حال جامعه باشد از بازپرداخت کلیدی بدهی خود معاف خواهند گردید.

ص: 52

- خدمت در بنیاد البرز یک نوع عبادت است.

وقف یکی از مترقع ترین احکام الهی است که متعلق به اسلام نیست، بلکه در ادیان قبل از اسلام نیز بوده است. یکی از عوامل موفقیت جامعه، قانون الهی وقف است که سرمایه را در انحصار شخص خاصی قرار نمی دهد و در یک زمان خاص متمرکز نمی شود؛ به طوری که همگان می توانند از آن استفاده نمایند. «وقف، الی الابد وقف است» و در تعریف دیگر «وقف هیچ وقت از وقفیت خارج نمی شود». فتوای فقها است که کسی حق ندارد خارج از نیت واقف عمل کند، به طوری که فتوای مقام معظم رهبری است که اگر کسی نیت واقف را جابه جا کند اگر خیرهم انجام دهد، اما برخلاف نیت واقف باشد نه تنها ثوابی ندارد بلکه خودش ضامن است و باید این خسارت را جبران کند.

نماینده محترم ولی فقیه و ریاست محترم سازمان اوقاف و امور خیریه

- نیتی که برای موقوفه البرز در نظر گرفته شده است، از مهم ترین مسائل بشری محسوب می شود. اگر علم در کشور ما رشد کند قدرت نیز افزایش می یابد و می توانیم فرهنگ اسلام را به جهانیان منتقل کنیم. اگرچه امروز دچار مشکلات اقتصادی هستیم، برای حل این مشکل نیز باید در زمینه علم به پیشرفت دست پیدا کنیم. علم و دین باید توأم با یکدیگر باشند. علمی نافع است که در خدمت عدالت، صلح و امنیت باشد؛ اما در جهان کنونی علم در خدمت قدرت، جنگ، آشوب و ناآرامی است؛ چنان که با ایمان و دین همراه نشده است. عالم بدون ایمان و مؤمن بدون علم ناکارآمد است.

تلاش و کار مضاعف برای گسترش علم در جامعه، ارتقای فرهنگ عمومی در بخش تحقیقات و علم، تلاش و کوشش سخت دانشمندان و استادان برای پر کردن فاصله علمی کشور ما و سایر کشورهای پیشرفته باید مد نظر قرار گیرد. مرحوم البرز با وقف اموال خود، خود را ماندگار کرد و ارزش عمل ایشان نیز در آینده، بیشتر مشخص می شود.

معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه، سال 1393

- اگر امروز در کشور ما عرصه علم و دانش توسعه پیدا کرده و در جهان مقامات اول تا سوم را در بسیاری از شاخه های علوم کسب نموده ایم ، همه اینها مدیون واقفان خیراندیش است؛ چون بزرگ ترین کتاب خانه های کشور عمدتاً وقفی هستند، حضرت امام (ره) در یک مدرسه موقوفه تحصیل کردند و در یک کتاب خانه موقوفه پرورش یافتند، تعداد زیادی از مدارس، دانشگاه ها، حوزه های علمیه و بیمارستان ها، درمانگاه ها و محل سکونت مردم موقوفه است....

اگر مرحوم البرز بعد از سال ها همچنان نامش در زبان ها و یادها جاری است به خاطر اخلاص و عمل به آن می باشد که وی را ماندگار نموده، اینبزرگوار برای حسن تحصیل تمام دارایی خویش را وقف نمود به این معنی که نکند آیندگان بیابند و توانایی و استعداد های ویژه ای داشته باشند، اما نتوانیم تشویق شان کنیم تا آنها بتوانند در عرصه جهانی به توسعه علم و دانش تلاش کنند و موجب بالا رفتن حیثیت ایرانی در جوامع جهانی گردند.

ص: 56

معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه، همایش قزوین

- وقف به هیچ سن خاصی تعلق ندارد و همه افراد از کودک تا بزرگسال می توانند حتی با اهدای یک کتاب، سنت حسنه وقف را ترویج کنند.

بعد از مرگ تنها چیزی که به فریاد انسان ها می رسد امور خیریه، وقف و کارهای نیک و خداپسندانه است و انسانهای نیکوکار می توانند آخرت خود را با این کار تضمین کنند.

مرحوم حسینعلی البرز از انسان های والایی است که همه اموال خود را در امور خیریه وقف کرد و بخشی از این اموال در مسیر علم و دانش برای تجلیل از دانش آموزان نمونه و ممتاز صرف می شود که کار ارزشمندی است و انگیزه علم آموزان را برای تحصیل بیشتر می کند.

...وقف های جدیدی باید در حوزه علم و دانش و رفع نیازهای مدارس در اولویت کار خیرین باشد تا بتوانیم مسیر تعلیم و تربیت را هموارتر کنیم.

در عصر کنونی نیازمند وقف های جدید در حوزه های هسته ای، پژوهش، تربیتی و علمی هستیم و امیدواریم خیرین در این زمینه نیز

رویکردی جدی داشته باشند. مرحوم البرز از خیرین خوش فکری بود که برای توسعه علمی کشور تلاش کرد و با تقدیر از دانش آموزان نمونه، گامی در مسیر تعلیم و تربیت کشور برداشته شده است.

نباید وقف را سخت بگیریم و احساس کنیم باید موقوفه و نیت های خیرخواهانه دارای ارزش مالی بالا باشد بلکه هر کار کوچک و مال اندک هم می تواند کنار یکدیگر برای رفع نیازی مورد استفاده قرار گیرند و ارزشمند است.

مهی محقق

مؤسس و مدیر مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران- مک گیل کانادا و رییس انجمن آثر و مفاخر فرهنگی و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی - «سراز البرز برزد قرص خورشید»؛ خورشید علم و دانش و هنر خود را به وسیله حسینعلی البرز بنیانگذار بنیاد فرهنگی البرز نمایان ساخت و نام این بزرگوار را جاودانی کرد.

نام نیکوگر بماند ز آدمی* به کزو ماند سرای زرنگار

مردم شریف ایران، به ویژه کسانی که از مال و مکتبی برخوردارند، سنت حسنه ای را که آن فقید سعید بنیاد نهاد باید اسوه خود قرار دهند تا هم نام خودشان تا ابد زنده و جاوید بماند و هم کمکی به ترقی و تعالی فرهنگ کرده باشند.

حضرت آیت الله سلیمانی

امام جمعه زاهدان، همایش استانی سال 1393

- آقای البرز و عزیزانی مثل این بزرگوار در تفکر فردگرایی اسیر نبودند و به تفکر اندیشه خانوادگی بسنده نکردند؛ یعنی در قلمرو اندیشه، تبار و قوم که حداکثر شعاع وجودشان برای قوم و شهر خودشان باشد بسنده نکردند، بلکه اندیشه آن ها به اندازه شعاع انسانیت است. آقای البرز برای من یک الگو است، خدا میداند نه از باب تعارف، بنده در مقابل ایشان احساس حقارت کردم. دیدم در دهه ششم عمرم نتوانستم آن قلمرو فکر و اندیشه و آرمان را برای خودم پیدا کنم.

من طلبه تاکنون یک گام از یک میلیون گام مرحوم البرز را برنداشتم،

ص: 59

چطور می توانم از این تریبون از او تجلیل کنم؟! من کی ام که بتوانم از ایشان تجلیل کنم؟! فقط می توانم بگویم روحش شاد و راهش پرتداوم باد.

عبدالرضا عابد

قائم مقام محترم سازمان اوقاف و امور خیریه

- تأسیس بنیاد فرهنگی البرز در سال 1342 حاصل دوراندیشی، بینش و شخصیت والای مرحوم البرز است که برای ارتقای سطح علمی کشور اقدام به وقف تمام اموال خود می نماید.

حسین حاجی بزرگی

مدیر عامل موقوفه بنیاد فرهنگی البرز

- مرحوم البرز در تاریخ 24 اسفند 1342 بنیاد فرهنگی البرز را با هدف اشاعه فرهنگ و دانش کشور تأسیس و تأکید می کنند که این بنیاد برای یک یا ده یا صد سال پایه گذاری نشده بلکه هدف این است که تا کشور باقی است و دین و اخلاق در این کشور است بنیاد در خدمت جوانان این مملکت باشد.

ص: 60

سخن گفتن از سیره و نیت والای مرحوم البرز، مرد بزرگی می خواهد، امروز می فهمیم که مرحوم البرز، بسیار از زمان خود جلوتر می زیسته است.

دکتر افشار

مدیر عامل شرکت هوراند، سال 1393

- دکتر افشار که از مستاجران بنیاد و از دریافت کنندگان جایزه البرز می باشد، می گوید: ما نباید از مرحوم البرز یک بت بسازیم بلکه باید از او یک الگو بسازیم . والله ما مستاجرین رقبای بنیاد البرز برکت حضور در این موقوفه را درک کرده ایم.

آیت الله عبدالکریم عابدینی

امام جمعه محترم استان قزوین

- وقف پاسخ به دغدغه های انسان است تا مالی را که دارد از دست ندهد و برای همیشه برای او ماندگار شود. پیش از اسلام برخی ها گمان می کردند پس از مرگ اگر مال شان را کنار خود دفن کنند می توانند از آن بهره مند شوند، در حالی که این دیدگاه جاهلانه بود؛ اما اسلام نشان داد

ص: 61

وقف بهترین راه برای ماندگاری مال انسان است. خداوند می فرماید آنچه در دست شماست روزی پایان می یابد؛ اما آنچه خدایی می شود، پایانی ندارد و همیشه ماندنی خواهد شد.

آقای دکتر سهراب پور

قائم مقام بنیاد ملی نخبگان

- امروزه وقف ابعاد گسترده تری پیدا کرده و به نیازهای روز جامعه می پردازد. پیشرفت کشور در گرو توجه به مراکز علمی است و پرچمی که در گذشته توسط واقفان برافراشته شده، امروز باید توسط نسل جدید با حفظ تواضع نگاه داشته شود.

ص: 62

خیلی از انسان ها وجود دارند که غرق پول هستند؛ ولی دلی بزرگ ندارند که به مردم کمک کنند یا دل افرادی را شاد کنند؛ ولی بعضی دیگر طوری در دل انسان ها جای باز می کنند که فرد تا آخر عمر خود او را فراموش نمی کند. کاش من هم بتوانم مثل او دل افرادی را شاد کنم!

دکتر سید مجتبی حسینی فرد (منتخب جایزه البرز)

تنها یک ذهن نیک اندیش و یک قلب بی آلایش می تواند دغدغه پیشرفت فرزندان یک کشور را داشته باشد. مرحوم البرز صاحب این ذهن و قلب بود. نام البرز ماندگار است؛ همچون کوه البرز، اندیشه اش به طراوت البرز، سخاوتش به وسعت دامنه البرز و نیتش به بلندای قله البرز.

صدیقه غلامعلی زاده ناصح (منتخب جایزه البرز)

به برکت عظمت نگاهت و به وسعت اندیشه پربارت، کوچک ترین جوانه های باغ فکرت و خردمندی به بزرگترین های جاده کمال و تعالی پیش می روند و هیچگاه دست از تلاش بر نمی دارند.

بزرگ مردی که آموخت برای جاودانه ماندن باید خالصانه بخشید بی آنکه از دست های خالی ترسید.

الهام احمدی (منتخب جایزه البرز)

من با هدیه ایشان به سفر کربلا رفتم که آرزوی شب و روزم بود و خدا می داند در همه جا به یاد ایشان بودم. روحش شاد وان شاء الله با امام حسین علیه السلام محشور شود.

ص: 65

دیدگاه تعدادی از منتخبان جایزه البرز

* بدون شک بخشی از پیشرفت جامعه ما مدیون نیک اندیشان و خیراندیشانی نظیر مرحوم البرز است که تمام توان فکری و مادی خود را صرف توسعه علم و حمایت از نخبگان کشور نمود.

* هرگز فرصت را برای شاد کردن دیگران از دست ندهید؛ چراکه نخست خود شما از این کار سود می برید؛ حتی اگر هیچ کس نداند شما چه می کنید. خوشا به حال مرحوم البرز که این فرصت را از دست نداد!

* مرحوم البرز شعار دادن را کنار گذاشت و با نگاه به آینده و توکل بر خدا عمل کرد. وی زندگی خود را وفق گسترش علم کرد. درود بروی!

* ارزش هر فرد به قدر همت و افق نگاه اوست و مرحوم البرز با همتی سترگ همانند البرز، دور دست ها را می دید. باشد افق دیگر نگاه ها نیز البرزی شود.

ص: 66

* وقف کلمه ای سه حرفی است که درون آن هزاران حرف نهفته است که مرحوم البرز نهال علمی آن را کاشته و اکنون ما به عنوان نسل جدید با تحصیل خودمان آن را بارور می کنیم. یادش گرامی و روحش شاد!

* مرحوم البرز وقف شد تا ما وقف علم شویم.

* البرز در فکر و اندیشه بی نظیر بود؛ تمام مشکلات را به جان خرید تا به هدفش رسید.

* به ما آموختی که چگونه می توان آدم شد.

* آقای البرز! نمی دانم چگونه و با چه کلماتی می توانم از اظهار لطف شما تشکر کنم، کاش کلمه ای بالاتر از تشکر و سپاسگزاری می یافتم تا میان جملاتم بگنجانم؛ زیرا شما با این عمل خیرخواهانه موجی از شادی در دیدگانم و نوری از امید در قلبم و صدها نفر دیگر نظیر من دمیدید!

ص: 67

*عمل شما صدها قلب شکسته و مایوس را نور امید بخشید. کاش می دانستید هر روز صدها دعای خیر بدرقه راه شما در زندگی است!

* جناب آقای البرز؛ باور بفرمایید تا چندی پیش کتاب زندگی ام کنار سایه لرزان یأس و نومیدی گشوده بود و جمله ای پرنور در مقابل دیدگانم می لرزید.

ص: 68

همه انسان ها روزی پا به این کره ی خاکی می گذرانند، زندگی میکنند و از دنیا می روند. پس از رفتن به دیار باقی، تا مدتی کوتاه یادشان باقی می ماند و سپس از یادها می روند و هیچ نام و نشانی از آنها باقی نمی ماند؛ اما در طی روزها و سال های زندگی، افرادی هم هستند که نامشان در طول سال های دراز باقی می ماند. مهم این است که از این نام باقی مانده به خوبی یاد شود یا بدی!

هدف از آفرینش انسان ها چیست؟ عبادت و پرستش خداوند؟ مگر خداوند نیازمند عبادت و پرستش بندگان است؟! میدانیم که خداوند قادر و متعال و بی نیاز است، پس در این صورت پاسخ داده می شود هدف چیزی جز تکامل انسان نیست.

اما تکامل برای چه؟ تکامل انسان چه اثری دارد؟ آیا همه انسان ها به تکامل می رسند؟ راه رسیدن به کمال چیست؟

هدف از خلقت انسان در این جهان، آماده شدن او برای یک زندگی جاودانه است که این یک مطلوب نهایی است. خداوند انسان را با دو گرایش درونی خوبی و بدی آفرید با دو دعوت کننده بیرونی به خوبی (انبیا) و بدی (شیاطین)، تا قابلیت رسیدن به بالاترین مراتب کمال مخلوق و انحطاط

به پست ترین مراتب آن را داشته باشند و این انسان است که از این دوگرایش یکی را انتخاب می کند. پس هدف از آفرینش انسان وقتی محقق می شود که او قابلیت کمال را داشته باشد و بتواند خود را به آنچه مطلوب است برساند. انسان ها با تمام اعمال خوب و بدشان توشه ای جمع می کنند برای زندگی ابدی و پس از مرگ تنها چیزی که می توانند با خود به همراه ببرند آن چیزی است که در این دوران جمع کرده اند و این یعنی پایان دوران ذخیره سازی.

اما نکته مهم این است که بعضی افراد در زندگی دنیوی خود را به کمال می رسانند و این یعنی همان هدف غایی پروردگار. او در دنیا زندگی می کند، توشه جمع میکند و می میرد؛ اما هنوز هم توشه جمع می کند؛ سال ها از فوتش میگذرد، فرزندانش پیر می شوند و از دنیا می روند، اما او هنوز توشه از دنیا جمع می کند و این همان راز جاودانه ماندن است.

حسینعلی البرز یکی از مردانی بود که در طول زندگی، خود را به کمال و هدف مطلوب رساند؛ ثروتش را وقف مردم کرد و خود را جاودانه ساخت. سال ها از فوت او می گذرد؛ اما هنوز نامش بر سر زبان ها به خوبی یاد می شود و برکات عمل نیکش یاری دهنده و مشکل گشای مردمی است که برای کسب

علم تلاش می کنند.

بعد از وفات مرحوم البرز شاید کمتر کسی تصور می کرد بنیاد البرز بتواند در توسعه و اجرای اهداف نیات واقف سیرسعودی داشته باشد؛ اما برکات وقف باز هم تجلی گرفت و با پشتیبانی مسئولان، به خصوص نماینده محترم ولی فقیه و ریاست سازمان اوقاف (حجت الاسلام والمسلمین حاج آقامحمدی) و همچنین رئیس محترم هیئت امنای بنیاد البرز (حجت الاسلام والمسلمین حاج آقاشرفخانی) و تلاش خالصانه کارکنان بنیاد با بهره گیری از سیستم نوین علمی و با تدوین برنامه های راهبردی موفقیت های چشمگیری در صیانت از اساسنامه و اجرای نیات والا و مقدس مرحوم البرز داشته است.

هنوز هم بنیاد پس از گذشت 55 سال، پیشرو و فعال است؛ به طوری که در طی پنج سال اخیر با برگزاری تعداد هشت همایش باشکوه ملی و استانی و با حضور مسئولان و شخصیت های علمی و فرهنگی با اعطای 1403 سکه بهار آزادی از تعداد 827 نفر از دانشمندان، مخترعان، دانشجویان، طلاب علوم دینی و نوباوگان برگزیده و برتر کشور تقدیر نموده است.

امید است ما هم بتوانیم همچون مرحوم حسینعلی البرز جاودانه شویم.

ص: 72

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر/ 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباچه ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109



مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW



برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

